

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRESENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTEGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN, DE
ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT

COMMISSION DE L'INTERIEUR, DES AFFAIRES
GENERALES ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

Dinsdag

16-01-2018

Voormiddag

Mardi

16-01-2018

Matin

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti Socialiste
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
sp.a	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	centre démocrate Humaniste
VB	Vlaams Belang
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PTB-GO!	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture!
Vuye&Wouters	Vuye&Wouters
PP	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 54 0000/000	Parlementair stuk van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 54 0000/000	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beige kleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

<p>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</p> <p>Bestellingen :</p> <p>Natieplein 2</p> <p>1008 Brussel</p> <p>Tel. : 02/ 549 81 60</p> <p>Fax : 02/549 82 74</p> <p>www.dekamer.be</p> <p>e-mail : publicaties@dekamer.be</p>	<p>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</p> <p>Commandes :</p> <p>Place de la Nation 2</p> <p>1008 Bruxelles</p> <p>Tél. : 02/ 549 81 60</p> <p>Fax : 02/549 82 74</p> <p>www.lachambre.be</p> <p>e-mail : publications@lachambre.be</p>
---	---

INHOUD

- Vraag van mevrouw Anne Dedry aan de eerste minister over "de opvolging van de aanbevelingen van de dieselgatecommissie" (nr. 22922)
Sprekers: Anne Dedry, Charles Michel, eerste minister
- Vraag van de heer Veli Yüksel aan de eerste minister over "de cyberveiligheid in België" (nr. 22958)
Sprekers: Veli Yüksel, Charles Michel, eerste minister
- Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de eerste minister over "de vervanging van de F-16-gevechtsvliegtuigen" (nr. 22927)
Sprekers: Dirk Van der Maelen, Charles Michel, eerste minister
- Vraag van de heer Hendrik Bogaert aan de eerste minister over "de Belgische soldaten die werden geëxecuteerd tijdens de Eerste Wereldoorlog" (nr. 22930)
Sprekers: Hendrik Bogaert, Charles Michel, eerste minister
- Vraag van de heer Jean-Marc Delizée aan de eerste minister over "de honderdjarige herdenking van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918)" (nr. 22939)
Sprekers: Jean-Marc Delizée, Charles Michel, eerste minister
- Vraag van de heer Brecht Vermeulen aan de eerste minister over "ethisch hacken" (nr. 22351)
Sprekers: Brecht Vermeulen, Charles Michel, eerste minister
- Vraag van de heer Brecht Vermeulen aan de eerste minister over "de actie tegen phishingmails" (nr. 22935)
Sprekers: Brecht Vermeulen, Charles Michel, eerste minister

SOMMAIRE

- Question de Mme Anne Dedry au premier ministre sur "le suivi des recommandations de la commission Dieselgate" (n° 22922)
Orateurs: Anne Dedry, Charles Michel, premier ministre
- Question de M. Veli Yüksel au premier ministre sur "la cybersécurité en Belgique" (n° 22958)
Orateurs: Veli Yüksel, Charles Michel, premier ministre
- Question de M. Dirk Van der Maelen au premier ministre sur "le remplacement des avions de combat F-16" (n° 22927)
Orateurs: Dirk Van der Maelen, Charles Michel, premier ministre
- Question de M. Hendrik Bogaert au premier ministre sur "les soldats belges exécutés durant la Première Guerre mondiale" (n° 22930)
Orateurs: Hendrik Bogaert, Charles Michel, premier ministre
- Question de M. Jean-Marc Delizée au premier ministre sur "la commémoration du centenaire de la Première Guerre mondiale (1914-1918)" (n° 22939)
Orateurs: Jean-Marc Delizée, Charles Michel, premier ministre
- Question de M. Brecht Vermeulen au premier ministre sur "le piratage éthique" (n° 22351)
Orateurs: Brecht Vermeulen, Charles Michel, premier ministre
- Question de M. Brecht Vermeulen au premier ministre sur "les actions entreprises pour lutter contre les courriels de hameçonnage" (n° 22935)
Orateurs: Brecht Vermeulen, Charles Michel, premier ministre

COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE ZAKEN, DE
ALGEMENE ZAKEN EN HET
OPENBAAR AMBT

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
DES AFFAIRES GÉNÉRALES ET
DE LA FONCTION PUBLIQUE

van

du

DINSDAG 16 JANUARI 2018

MARDI 16 JANVIER 2018

Voormiddag

Matin

De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.09 uur en voorgezeten door de heer Brecht Vermeulen.

La réunion publique de commission est ouverte à 10.09 heures et présidée par M. Brecht Vermeulen.

De **voorzitter**: De volgende vragen worden omgezet in schriftelijke vragen: nr. 21788 van mevrouw Jadin, nr. 21870 van de heer Van Hees, nr. 21923 van mevrouw Onkelinx, nr. 21988 van de heer Crusnière, nr. 22011 van de heer Dedecker en nr. 22227 van de heer Crusnière. Vraag nr. 22737 van de heer Blanchart wordt uitgesteld. Het antwoord op vraag nr. 22874 van mevrouw Pas zal worden gegeven door de minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken.

Le **président**: Les questions n°s 21788 de Mme Jadin, 21870 de M. Van Hees, 21923 de Mme Onkelinx, 21988 et 22227 de M. Crusnière et 22011 de M. Dedecker sont transformées en questions écrites. La question n° 22737 de M. Blanchart est reportée. La réponse à la question n° 22874 de Mme Pas sera donnée par le ministre des Relations extérieures.

01 Vraag van mevrouw Anne Dedry aan de eerste minister over "de opvolging van de aanbevelingen van de dieselgatecommissie" (nr. 22922)

01 Question de Mme Anne Dedry au premier ministre sur "le suivi des recommandations de la commission Dieselgate" (n° 22922)

01.01 **Anne Dedry** (Ecolo-Groen): Mijnheer de eerste minister, ik heb een korte maar heel belangrijke vraag.

Wij vieren bijna de tweede verjaardag van de 59 aanbevelingen die wij in de commissie Dieselgate maakten. In 2017 gaf u als antwoord op een vraag van de heer Jean-Marc Nollet een opvolgingstabel van deze aanbevelingen. Er zijn heel veel ministers bevoegd. Ik heb deze opvolgingstabel dan ook opgesplitst per minister en heb elke minister over zijn of haar deel ondervraagd. Ik ondervroeg de ministers De Block, Marghem, Bellot en Peeters. Verschillende leden van uw regering beloofden telkens dat een opvolgingscommissie Dieselgate zou worden georganiseerd om het geheel te coördineren. Vooral minister Peeters had zijn huiswerk uitvoerig gemaakt. Voor zijn bevoegdheden ontving ik een grote, gedetailleerde tabel. Hij bevestigde mij dat u hard werkt aan de coördinatie en de opvolging van het geheel.

Mijnheer de eerste minister, neemt u de rol van coördinator ernstig? Hebt u de opvolging reeds besproken aan de regeringstafel, want de

01.01 **Anne Dedry** (Ecolo-Groen): Voici presque deux ans, la commission Dieselgate faisait 59 recommandations. Un grand nombre de ministres sont compétents en la matière et j'ai interrogé chacun d'entre eux au sujet de son domaine de compétence. Plusieurs d'entre eux ont promis qu'une commission de suivi serait mise sur pied et ont indiqué que le premier ministre pourrait jouer un rôle de coordinateur.

Le premier ministre prend-il ce rôle au sérieux? A-t-il déjà abordé la question du suivi avec le gouvernement? Une commission de suivi est-elle prévue? Peut-il

leden van uw regering leggen de bal nu in uw kamp? Zult u een opvolgingscommissie Dieselgate organiseren? Wanneer zal dat zijn, want we zijn twee jaar verder? Kunt u mij ook een bijgewerkte tabel met de opvolging van alle aanbevelingen bezorgen?

01.02 Eerste minister **Charles Michel**: Mevrouw Dedry, ingevolge het dieselgateschandaal van eind 2015 heeft de Kamer de bijzondere onderzoekscommissie Dieselgate opgericht, met als opdracht het dossier-Dieselgate op te volgen en de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers geregeld over de stand van zaken te informeren, de verschillende actoren te horen, in voorkomend geval aanbevelingen te formuleren en een verslag in te dienen waarvan de conclusies ter stemming worden voorgelegd.

Op basis van deze opdrachten is de commissie overgegaan tot hoorzittingen, toegespitst op verschillende thema's. De bevoegde federale ministers hebben aan deze werkzaamheden deelgenomen.

Eind april 2016 heeft de Kamer bijna unaniem 59 aanbevelingen goedgekeurd. Onder deze aanbevelingen werd ter opvolging aan de regering gevraagd om tegen eind 2016 een actieplan in te dienen dat elk van de aanbevelingen omzet in concrete maatregelen en acties. Aan elke bevoegde Kamercommissie werd gevraagd regelmatig, binnen de zes maanden en vervolgens een keer per jaar, het punt op de agenda te zetten om de stand van zaken te bespreken.

Op regeringsniveau werd deze opvolging goed verricht in de vorm van een opvolgingstabel. Deze tabel wordt regelmatig bijgewerkt en bezorgd aan de volksvertegenwoordigers die erom vragen. Gelet op de veelvuldige aspecten van de problematiek, en om de opvolging te vergemakkelijken, heb ik aan mijn kabinet gevraagd om geregeld de bijwerking van de tabel te coördineren. Dankzij deze coördinatie kan voor een volledig overzicht worden gezorgd.

Ik kan hieraan nog toevoegen dat de bevoegde ministers zich regelmatig ter beschikking houden van het Parlement om te antwoorden op de vragen over dit thema. Zij zijn ook beschikbaar om een stand van zaken voor te leggen indien het Parlement deze vraag formuleert. Ik houd een kopie van de bijgewerkte tabel ter beschikking. Ik stel eveneens voor om deze tabel via e-mail te verzenden naar het secretariaat en de voorzitter van deze commissie, zodat de tabel ter beschikking is voor de parlementsleden die ze wensen te raadplegen.

Wat de oprichting van een opvolgingscommissie betreft, is het volgens mij niet aan de regering, maar wel aan het Parlement om zich hierover uit te spreken. Ik laat het Parlement hierover beslissen.

Ten slotte, inhoudelijk heeft de regering verschillende initiatieven genomen, onder andere om de consumenten beter te beschermen en de zachte mobiliteit aan te moedigen. Een wetsontwerp betreffende invoeging van een mobiliteitstoelage werd in het Parlement ingediend. Er werd ook 1 miljard euro vrijgemaakt voor de afwerking van het GEN. Begin september 2017 werd een voorontwerp tot uitbreiding van de *class action* door de Ministerraad in eerste lezing goedgekeurd. Dit ontwerp zal binnenkort in het Parlement worden ingediend.

me fournir un tableau actualisé du suivi de l'ensemble des recommandations?

01.02 **Charles Michel**, premier ministre: La commission spéciale Dieselgate a demandé au gouvernement de présenter fin 2016 un plan d'action qui transpose en mesures et en actions concrètes chacune des 59 recommandations. Chaque commission compétente de la Chambre a été chargée de faire un point de la situation d'abord dans un délai de six mois et ensuite tous les ans.

Au niveau du gouvernement, le suivi a été assuré avec sérieux au moyen d'un tableau de suivi, lequel est régulièrement mis à jour et remis aux membres de la Chambre qui en font la demande. Mon cabinet coordonne la mise à jour du tableau.

Les ministres compétents répondent régulièrement à des questions parlementaires sur ce thème. Ils fournissent aussi, sur demande, un état des lieux de la situation. Par ailleurs, je peux remettre le tableau au secrétariat de cette commission, afin que chaque membre puisse le consulter.

La mise sur pied d'une commission est une tâche du Parlement et non du gouvernement.

Le gouvernement a pris diverses initiatives afin de mieux protéger les consommateurs et d'encourager la mobilité douce. Un projet de loi concernant l'instauration d'une allocation de mobilité a été soumis au Parlement. Un milliard d'euros a également été dégagé pour l'achèvement du RER. En septembre 2017, un avant-projet pour l'extension de la *class action* a été approuvé par le Conseil des ministres. Ce projet sera soumis prochainement au Parlement.

01.03 Anne Dedry (Ecolo-Groen): Mijnheer de eerste minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik zal de gecoördineerde opvolgingstabel goed bestuderen om te kijken welke voortgang er is gemaakt.

Ik heb nog een korte vraag.

U hebt gelijk, de voorzitter van die Kamercommissie is mevrouw Jadin, een partijgenote van u. Ik heb haar al verschillende keren informeel gevraagd of zij deze commissie opnieuw zou willen samenroepen voor de opvolging. Zij heeft mij dat toegezegd, maar tot nu toe is er niets gebeurd. Zij is uw partijgenote, als u het haar vraagt komt dat zeker in orde.

01.04 Eerste minister **Charles Michel**: (...)

01.05 Anne Dedry (Ecolo-Groen): Ze is een partijgenote, u zult gegarandeerd meer invloed hebben dan ik.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Vraag van de heer Veli Yüksel aan de eerste minister over "de cyberveiligheid in België" (nr. 22958)

02 Question de M. Veli Yüksel au premier ministre sur "la cybersécurité en Belgique" (n° 22958)

02.01 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, zoals u weet, is er de laatste jaren heel wat te doen rond cyberveiligheid. Terecht, want de digitale ruimte wordt hoe langer hoe meer het terrein waar fraude, zware criminaliteit en terrorisme zich nestelen.

België was echter laat met het aannemen van een nationale strategie voor cyberveiligheid, namelijk in 2012. Toch werd bij KB van 10 oktober 2014 het Centrum voor Cybersecurity België (CCB) opgericht in de schoot van de Kanselarij. Dat was een eerste heel belangrijke stap in het kader van de cyberveiligheid. Het lijkt mij absoluut een goede zaak dat ons land mee op die kar is gesprongen. Onze burgers, bedrijven en vitale sectoren moeten immers maximaal worden beschermd tegen cyberaanvallen. In een artikel in *De Tijd* van een paar dagen geleden maakten cyberexperts de prognose dat cyberaanvallen in 2018 voor bedrijven een financiële impact kunnen hebben die grenst aan deze van grote natuurrampen. Dat is een heel opmerkelijke stelling.

Vandaar heb ik de volgende vragen voor u, mijnheer de eerste minister.

Hoeveel personeelsleden stelt het Centrum voor Cybersecurity België te werk? Is dat de gewenste capaciteit? De website vermeldt dat het CCB momenteel voor het CERT, het federale Cyber Emergency Team, meerdere cybersecurity-analisten en -experts aanwerft. Kunt u toelichten om hoeveel mensen het gaat, hoelang die vacatures reeds openstaan en wat de eventuele moeilijkheden zijn bij het invullen van deze plaatsen?

Wat bedraagt de kostprijs van het Centrum voor Cybersecurity België tot nu toe, graag opgesplitst per jaar en per uitgavenpost — personeel, infrastructuur enzovoort? Waar komen de budgetten

01.03 Anne Dedry (Ecolo-Groen): J'étudierai les avancées enregistrées sur la base du tableau. Mme Jadin préside la commission de la Chambre. Je lui ai déjà demandé à plusieurs reprises de manière informelle de réunir à nouveau la commission. Si le premier ministre le demande de son côté, cela devrait fonctionner.

02.01 Veli Yüksel (CD&V): L'espace numérique devient de plus en plus le terrain de la fraude, de la criminalité grave et du terrorisme. La Belgique a adopté assez tardivement une stratégie de cybersécurité et le Centre pour la Cybersécurité Belgique (CCB) a été créé en 2014.

Dans un article publié par le quotidien *De Tijd*, des experts prévoient qu'en 2018, les cyberattaques auront sur les entreprises une incidence financière quasi équivalente à celle d'une grande catastrophe naturelle.

Quels sont les effectifs du CCB? S'agit-il de la capacité souhaitée? Le site internet signale que le CCB recrute actuellement plusieurs analystes et experts en cybersécurité pour la *cyber emergency team* fédérale (CERT). Combien de personnes seront recrutées? Depuis combien de temps ces offres d'emploi sont-elles annoncées? Éprouve-t-on des difficultés à trouver des candidats?

Quel est le coût du CCB jusqu'à

vandaan? Wordt er in een extra budget voorzien voor 2018?

Beschikt België ondertussen over een uitgewerkt cybersecuritybeleid? Kunt u mij daar wat toelichting bij geven?

Kunt u ook een stand van zaken geven met betrekking tot het earlywarningsysteem dat het Centrum voor Cybersecurity België heeft ontwikkeld met betrekking tot de bescherming van de vitale sectoren in België? Uit een internationaal rapport bleek in februari 2016 nog dat de Belgische nucleaire installaties veel te kwetsbaar waren voor cyberaanvallen.

Kunt u toelichting geven bij de vraag of het CCB zich ook op Europees niveau engageert? Kunt u meegeven wat ter zake in 2017 is gebeurd? Kunt u mij ook informatie geven over de geplande projecten voor 2018? Wat staat op dat vlak op het programma?

Mijnheer de eerste minister, ik heb het hiernavolgende niet in mijn vragen opgenomen. Ik geef het echter mee. Het antwoord mag mij ook schriftelijk worden gegeven. Het Centrum voor Cybersecurity België heeft de internetgebruikers opgeroepen om verdachte e-mails, zoals phishingmails, naar de website safeonweb door te sturen. Graag kreeg ik van u de aantallen daarvan. Dat mag schriftelijk.

De **voorzitter**: Mijnheer Yüksel, voor uw laatste punt kunt u gewoon luisteren naar de volgende vraag over het phishingonderdeel, die ik zal stellen en zo zult u ook meteen het antwoord horen.

02.02 Eerste minister **Charles Michel**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Yüksel, het CCB telt momenteel 10 personeelsleden. Er lopen 2 procedures met betrekking tot de statutaire betrekkingen, waarin het personeelsplan voorziet. Het gaat over 1 attaché A1, belast met de internationale betrekkingen voor het CCB-team en 1 attaché A2 communicatie voor het CERT.be-team.

CERT.be, dat in januari 2017 in het CCB werd geïntegreerd, telt momenteel 18 personeelsleden, waaronder 3 statutaire personeelsleden en 15 e-gov-ambtenaren. Het gaat om 24 ambtenaren, waaronder 4 statutaire personeelsleden en 20 e-gov-personeelsleden. De aanwervingen zijn aan de gang.

In dat kader heeft het CCB in oktober 2017 op zijn website de door u aangehaalde aanwerving van analisten en deskundigen gepubliceerd. Deze aanwervingen leverden geen bijzondere moeilijkheden op, afgezien van de geavanceerde vaardigheden, waarover de kandidaten moeten beschikken, om bij CERT.be te kunnen werken.

Voor de cybersecurity heeft de regering voor 2018 een totaalbudget van 12,9 miljoen uitgetrokken, exclusief eventuele bijkomende verhogingen voor nieuwe initiatieven. Gestandaardiseerde kredieten voor het CCB bedragen 8,6 miljoen, voor cyberprovisie is dat 1,1 miljoen en voor terrorismeprovisie 3 miljoen. De provisie voor nieuwe initiatieven zou tot 0,2 miljoen kunnen worden verhoogd.

De nationale cybersecuritystrategie bestaat uit drie strategische doelstellingen. Ten eerste, het streven naar een veilige en betrouwbare cyberspace, met respect voor de fundamentele rechten en waarden. Ten tweede, het streven naar een optimale beveiliging

présent? Je voudrais des chiffres par an et par poste de dépense. D'où proviennent les budgets y afférents? Un budget supplémentaire a-t-il été prévu cette année? La Belgique a-t-elle dans l'intervalle élaboré une politique de cybersécurité? Qu'en est-il du système de détection précoce développé par le CCB pour protéger les secteurs vitaux en Belgique?

L'engagement du CCB se situe-t-il également à l'échelon européen? Que s'est-il passé en 2017 et que prévoit-on pour 2018?

Le CCB a appelé les internautes à transmettre les e-mails douteux, tels que les messages d'hameçonnage, par le biais du site safeonweb. Combien de notifications ont-elles déjà été reçues?

02.02 **Charles Michel**, premier ministre: Le CCB compte actuellement dix membres du personnel. Deux procédures de recrutement sont en cours concernant des agents statutaires. Il s'agit d'un attaché A1 chargé des relations internationales pour l'équipe du CCB et d'un attaché A2 en communication pour l'équipe du CERT.be.

Intégré au CCB en janvier 2017, le CERT.be compte actuellement dix-huit membres du personnel, dont trois agents statutaires et quinze fonctionnaires e-gov. Plusieurs recrutements sont en cours, notamment ceux d'analyste et d'expert. Les recrutements ne présentent aucune difficulté particulière, outre les compétences avancées dont les candidats doivent disposer.

Pour 2018, le gouvernement a prévu un budget total de 12,9 millions d'euros pour la cybersécurité, sans compter les hausses éventuelles liées à de

en bescherming van de kritieke infrastructuur en overheidssystemen tegen de cyberdreiging. Ten derde, het ontwikkelen van eigen cybersecuritycapaciteit voor een onafhankelijk veiligheidsbeleid en een gepaste reactie op veiligheidsincidenten.

Het actieplan dat het CCB in oktober 2015 heeft opgesteld maakt deze strategie operationeel. De ontwikkeling van het earlywarningsysteem (EWS) is voltooid. Het CCB begint momenteel met de uitvoering van de regels voor het gebruik van het instrument in samenwerking met de sectorale autoriteiten. De gebruikers zullen meteen daarna toegang krijgen tot het systeem. Dankzij dit systeem zullen de gebruikers beter op de hoogte worden gebracht van relevante dreigingen en kwetsbaarheden.

Wat uw vragen over de kerninstallaties betreffen, deze vallen onder de bevoegdheid van de minister van Binnenlandse Zaken en het FANC.

Wat de andere realisaties van het CCB betreft, verwijs ik naar mijn algemene beleidsnota voor 2018 die op 21 november 2017 in de commissie voor de Binnenlandse Zaken werd voorgesteld en besproken.

Wat het Europese aspect van uw vraag betreft, kan ik zeggen dat het CCB actief deelneemt aan alle werkzaamheden van de collegiale vergaderingen van de Europese CERT's. Daarnaast is het CCB ook lid van ENISA, het Europees Agentschap voor Netwerk- en Informatiebeveiliging. Bovendien neemt het CCB deel aan het Europese SMART-programma onder leiding van de Europese Commissie. Dit programma heeft tot doel een Europees platform te creëren voor de ontwikkeling van projecten met betrekking tot cybersecurity en het stimuleren van de samenwerking tussen de verschillende CERT's van de lidstaten. Het CCB zal de verbintenissen en activiteiten op Europees niveau in 2018 voortzetten.

Wat uw laatste vraag betreft, zeker voor een deel werd een bijkomend antwoord gegeven in het kader van een andere vraag.

nouvelles initiatives. Les crédits standardisés pour le CCB s'élèvent à 8,6 millions d'euros, la cyberprovision à 1,1 million d'euros et la provision terrorisme à 3 millions d'euros. La provision relative aux nouvelles initiatives pourrait être relevée à 0,2 million d'euros.

La stratégie nationale en matière de cybersécurité comprend trois objectifs: la recherche d'un cyberspace sûr et fiable, l'optimisation de la sécurisation et de la protection des systèmes publics et infrastructures critiques contre la cybermenace et le développement de nos propres capacités en matière de cybersécurité, pour une politique de sécurité indépendante et une réaction adaptée aux incidents de sécurité. Le plan d'action élaboré par le CCB en octobre 2015 rend cette stratégie opérationnelle.

Le développement du système d'alerte précoce est terminé. Le CCB en élabore à présent les règles d'utilisation. Les utilisateurs auront ensuite accès au système et seront ainsi mieux informés des menaces et des failles.

En ce qui concerne les autres réalisations du CCB, je vous renvoie à ma note de politique générale pour 2018, discutée en commission de l'Intérieur le 21 novembre 2017.

Pour ce qui est du volet plus spécifiquement européen de votre question, je vous informe que le CCB participe activement à toutes les réunions des CERT européens. De plus, il est membre d'ENISA, l'Agence européenne chargée de la sécurité des réseaux et de l'information. Le CCB participe, en outre, au programme SMART piloté par la Commission européenne. Ce programme ambitionne de créer une plateforme européenne pour le développement de projets liés à la cybersécurité et d'encourager la

coopération entre les CERT des différents États membres. Le CCB poursuivra ses activités et remplira ses engagements à l'échelon européen en 2018.

02.03 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de premier, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord.

Het is goed dat wij met het CCB en het CERT gestart zijn en dat de uitrol voltooid is. Ons land moet in deze kwestie op Europees niveau een leidende rol opnemen. Het overzicht dat u gaf stelt mij in dat verband gerust.

Digitale veiligheid en cybersecurity zijn elementen die wij als een nieuwe pijler in onze veiligheidsstructuur moeten opnemen. Dat blijft nog veel te vaak onderbelicht. De komende maanden en jaren moeten wij vooral daar de nadruk op leggen. Naast uiteraard de veiligheid van onze bedrijven en burgers en het terrorisme, vormt cyberveiligheid een belangrijke dimensie die wij daaraan moeten toevoegen. Ik hoop dat de vacatures snel worden ingevuld.

Mijnheer de premier, een laatste punt. Als ik hoor dat al die zaken volledig uitgerold zijn, dan is het tijd voor realisaties. Ik hoop dus dat wij in 2018 een aantal concrete zaken zullen kunnen realiseren. Ik hoop ook dat de aanvallen die wij in 2017 gekend hebben ten opzichte van de bedrijven, zich niet herhalen. *It's time for delivery.*

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter:** De volgende twee vragen hebben eigenlijk te maken met Defensie, de ene over de toekomst en de andere over het verleden.

03 Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de eerste minister over "de vervanging van de F-16-gevechtsvliegtuigen" (nr. 22927)

03 Question de M. Dirk Van der Maelen au premier ministre sur "le remplacement des avions de combat F-16" (n° 22927)

03.01 Dirk Van der Maelen (sp.a): Mijnheer de eerste minister, om mogelijke misverstanden te vermijden, wil ik melden dat mijn fractie en ikzelf geen voorstander zijn van de aankoop van eender welk gevechtsvliegtuig.

Mijn vraag gaat over de meest belangrijke overheidsbestelling van de volgende decennia en hierbij zitten we in de laatste rechte lijn. Als wij de investering en de gebruikskosten over een periode van dertig jaar bekijken, gaat het over een dossier van 20 miljard euro, een enorm bedrag. Onze fractie zou graag transparantie en duidelijkheid hebben over het verloop van die procedure.

Wij weten dat er nog twee gevechtsvliegtuigen overblijven in de normale procedure van *Request for Government Proposal*, maar een kleine vier maanden geleden stuurde Frankrijk een brief met een aanbod om de Rafale ook te laten kandideren. Op dat aanbod heeft de minister van Defensie geantwoord dat Frankrijk zich eigenlijk buitenspel had gezet door de procedure van het *Request for Government Proposal* te verlaten. De Fransen hadden in hun brief

02.03 Veli Yüksel (CD&V): La cybersécurité doit devenir l'un des piliers essentiels de notre structure de sécurité. J'espère que plusieurs réalisations pourront être engrangées en 2017. J'espère, par ailleurs qu'en 2018, les entreprises seront épargnées par de nouvelles attaques informatiques.

03.01 Dirk Van der Maelen (sp.a): Même si nous préférons qu'aucun avion de combat ne soit acheté, nous demandons la transparence en ce qui concerne la procédure d'achat. Il s'agit, en effet, de la commande publique la plus importante depuis des décennies.

Deux types d'avions restent en lice dans le cadre de la procédure normale de demande de proposition (RfGP). Voici quatre mois, toutefois, le gouvernement français a demandé dans un courrier que la candidature du Rafale soit aussi prise en considération. Le ministre de la

een heel aantal compensaties voorgesteld. De minister van Defensie heeft daarover gezegd dat het te mooi is om waar te zijn. De minister van Defensie neemt dus een negatieve houding aan.

Wij zien dat de minister van Buitenlandse Zaken aan de minister van Defensie – na diens verklaringen – vraagt om met iedereen te blijven praten, waarmee hij bedoelde om ook over de Rafale te praten.

Mijnheer de eerste minister, voor de zoveelste maal moet u als scheidsrechter optreden in uw kibbelkabinet. Wij zouden van u vandaag graag klaarheid en duidelijkheid willen. Is er binnen uw regering al dan niet eensgezindheid over het feit of er nu nog drie, dan wel twee vliegtuigen, kandideren?

De procedure die door de minister van Defensie in gang was gezet, voorzag erin dat op 14 februari het *best and final offer* moest worden voorgelegd. Kan die timing aangehouden worden? Zullen wij van de regering snel na 14 februari vernemen welke positie ingenomen wordt, zodat wij duidelijkheid krijgen in dat financieel zeer zwaarwegend dossier?

03.02 Eerste minister **Charles Michel**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Van der Maelen, ik zal zoals altijd zoveel mogelijk duidelijkheid geven over dit dossier.

Ten eerste, wij hebben een paar maanden geleden gekozen voor een transparante procedure. Jammer genoeg was dat niet altijd zo in het verleden in ons land, zoals u weet. Dat is een duidelijke keuze, ook met een rol voor en informatie aan het Parlement. Het is geen geheim dat wij in het kader van de transparante procedure, de RfGP-procedure, slechts twee aanbiedingen hebben gekregen. Dat is publieke informatie waarover wij al discussies hebben gehad in het Parlement.

Na de voorziene termijn heeft Frankrijk inderdaad een schriftelijk aanbod aan de regering gedaan. Het is dus een complexe situatie op juridisch vlak, niet alleen op politiek vlak. Als jurist ben ik er immers zeer aandachtig voor om geen juridische fouten te maken, want deze zouden een zwaar politiek probleem kunnen vormen in zo'n delicaat dossier, gezien de financiële aspecten en de strategische keuze voor de toekomst van onze Defensie. Daarom zijn wij op dit moment nog bezig met de juridische analyse: wat zijn de mogelijkheden voor de regering, gelet op de complexe situatie? Er is immers een transparante procedure, met duidelijke criteria. De regering wenste inhoudelijk sterke dossiers te krijgen, waarvan de verschillende elementen in aanmerking zullen worden genomen om een correcte en goede beslissing te nemen. In de transparante procedure kwamen er dus slechts twee aanbiedingen. Twee agentschappen hebben een aanbod ingediend. Naast de procedure kwam echter ook een brief van de Franse minister van Defensie.

Ik ben niet van plan om op dit moment een definitieve appreciatie uit te drukken, wij hebben immers nog wat tijd nodig om meer duidelijkheid te krijgen op juridisch vlak. Daarna zal de politieke beoordeling volgen. Ik zou echter een fout begaan als ik te snel mijn appreciatie zou kenbaar maken zonder dat de situatie juridisch duidelijk is. Het is dus de bedoeling om in de volgende weken voort te werken aan het dossier en meer juridische duidelijkheid te krijgen.

Défense a indiqué que la France s'était mise hors jeu en renonçant à la procédure du RfGP. D'après le ministre, la France avait proposé une série de compensations "trop belles pour être honnêtes". Le ministre des Affaires étrangères, en revanche, insiste pour que l'on continue de discuter du Rafale.

Le premier ministre doit donc de nouveau faire l'arbitre au sein de son gouvernement chamailleur. Y a-t-il deux ou trois avions en lice? La date butoir du 14 février pour la meilleure offre définitive pourra-t-elle être maintenue? La décision du gouvernement pourra-t-elle être connue rapidement après?

03.02 **Charles Michel**, premier ministre: Il y a quelques mois, nous avons opté pour une procédure transparente, ce qui n'a pas toujours été le cas par le passé. Il est de notoriété publique que nous n'avons reçu que deux offres dans le cadre de la procédure RfGP, lancée en toute transparence.

La France a introduit une offre écrite, après l'expiration du délai fixé. Cette démarche complique la situation tant du point de vue politique que juridique. Aucune erreur juridique ne peut être commise dans ce dossier délicat. C'est pourquoi, le gouvernement procède pour l'heure à une analyse juridique de sa marge de manœuvre. L'analyse n'étant pas encore terminée, il m'est impossible, à ce stade, de fournir une appréciation définitive. Je ne pourrai me livrer à une évaluation politique qu'à l'issue de ladite analyse.

03.03 **Dirk Van der Maelen** (sp.a): Mijnheer de eerste minister, ik dank u voor uw antwoord.

Ik blijf op mijn honger zitten. Ik stel vast dat die brief bijna vier maanden oud is. Ik stel ook het enerzijds-anderszijdsverhaal vast dat we klassiek in deze regering kennen, waarbij twee ministers zich op een verschillende manier uitspreken over hetzelfde dossier.

Vier maanden later zegt de minister van Defensie – hij werd vóór kerst ondervraagd – dat er zelfs nog geen contact met de Franse minister van Defensie is geweest. Er is nog onduidelijkheid of de compensaties op Europees vlak kunnen. Ik stel vast dat deze regering andermaal in dit dossier aan het aanmodderen is.

Mijnheer de eerste minister, ik hoop dat deze regering er vóór 14 februari in slaagt om juridische duidelijkheid te geven. Wie zal kandidaat kunnen zijn voor de belangrijkste aankoop van de komende decennia, die met Belgisch overheidsgeld zal worden gefinancierd? Wij wachten op transparantie in deze.

Mijnheer de eerste minister, u hebt even allusie gemaakt op een pijnlijke geschiedenis voor ons land. Het is onze fractie die er al twee jaar lang op aandringt om, net zoals in Nederland, het Rekenhof van bij de start van de aankoopprocedure het dossier te laten opvolgen. Wij hebben op onze instigatie al minstens twee maal een stemming gehad in de commissie voor de Defensie waar deze meerderheid weigert om naar Nederlands voorbeeld volledige transparantie in het dossier te geven door het Rekenhof te betrekken bij de opvolging van dit dossier. Dat is iets wat wij betreuren. Ik hoop dat wij later niet tegen uw ministers zullen moeten zeggen: u had beter naar de sp.a geluisterd en het Rekenhof van bij de start bij dit dossier betrokken.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 **Vraag van de heer Hendrik Bogaert aan de eerste minister over "de Belgische soldaten die werden geëxecuteerd tijdens de Eerste Wereldoorlog" (nr. 22930)**

04 **Question de M. Hendrik Bogaert au premier ministre sur "les soldats belges exécutés durant la Première Guerre mondiale" (n° 22930)**

04.01 **Hendrik Bogaert** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, eind 2013 werd een open brief gepubliceerd waarin nabestaanden van Belgische soldaten, die tijdens de Eerste Wereldoorlog door het leger werden geëxecuteerd, de federale regering opriepen tot verontschuldigen voor de soldaten die in verdachte omstandigheden tot de dood werden veroordeeld en terechtgesteld wegens desertie of insubordinatie.

De wetenschappelijke literatuur over dit thema geeft aan dat het krijgsgerecht ten tijde van de Eerste Wereldoorlog een gebrekkige werking kende. Het nam in die periode 87 805 zaken in behandeling, waarvan bijna de helft werd doorverwezen naar de rechtbank, met 37 557 veroordelingen tot gevolg. In 222 zaken resulteerde dit in een veroordeling tot de doodstraf, waarvan er 20 werden voltrokken. Sommige veroordeelde soldaten golden als voorbeeld voor de anderen, anderen werd een eerlijk proces ontkend opdat algemene desertie of insubordinatie voorkomen zouden worden.

03.03 **Dirk Van der Maelen** (sp.a): Je reste sur ma faim. Quatre mois sont presque passés depuis la réception de ce courrier. Pour la nième fois, deux ministres du gouvernement tiennent des propos différents. Selon le ministre de la Défense, il n'y a pas encore eu le moindre contact avec son homologue française. J'espère que d'ici au 14 février, le gouvernement réussira à apporter les précisions juridiques nécessaires pour sélectionner les candidats autorisés à concourir pour l'achat le plus important des prochaines décennies.

Le premier ministre a fait allusion au passé difficile de notre pays. Depuis deux ans, notre groupe ne cesse d'insister pour que des dossiers de ce type soient suivis par la Cour des comptes dès leur lancement. Nous déplorons que ces demandes soient restées vaines.

04.01 **Hendrik Bogaert** (CD&V): En 2013, les proches parents de soldats belges exécutés au cours de la Première Guerre mondiale pour désertion ou pour insubordination ont, dans une lettre ouverte, appelé le gouvernement belge à formuler des excuses pour ces exécutions. La recherche scientifique nous a en effet appris depuis lors que la cour martiale avait travaillé de façon très imparfaite à cette époque et que de nombreuses condamnations étaient extrêmement contestables. De telles exécutions ont dû plus d'une fois exercer un effet

Wetenschappelijke literatuur geeft aan dat in deze gevallen de rechtspraak losgekoppeld kan worden van het misdrijf. De rechtspraak werd namelijk door het leger als middel gebruikt voor disciplinevoering, waardoor het individu ondergeschikt werd gesteld aan de doelstellingen van het leger. Vanuit hedendaagse humanitaire standpunten is dit evenwel betwistbaar. Bovendien gaven ooggetuigen uit die tijd aan dat de rechtsgang niet altijd volgens de regels en wetten verliep.

Na verzoek van de Koning en Koningin resulteerde dit in 1915 onder andere in een hervorming van het tuchtsysteem, waarbij de doodstraf enkel nog uitgesproken werd voor moord en niet langer voor desertie of insubordinatie.

Tijdens de bespreking van de algemene beleidsnota 2014 van de Federale Overheidsdienst Kanselarij van de Eerste Minister op 19 november 2013, gaf toenmalig eerste minister Di Rupo aan dat hij kennis had genomen van de open brief en aan het Wetenschappelijk Comité, opgericht ter begeleiding van de regering en het federaal Organisatiecomité voor de Herdenking van de Eerste Wereldoorlog voor geschiedkundige en wetenschappelijke werkzaamheden, de opdracht gegeven had om een advies op te maken. Dat advies, dat tegen maart 2014 mocht worden verwacht, zou dan aan de federale regering en het organisatiecomité worden voorgelegd. Ook het Parlement zou van de resultaten op de hoogte worden gebracht. Tot op heden hebben wij daarover echter geen opvolging gekend.

Mijnheer de eerste minister, mijn vragen aan u zijn dan ook de volgende.

Ten eerste, wat is de stand van zaken van het onderzoek, gevoerd door het Wetenschappelijk Comité?

Ten tweede, werd het advies van het Wetenschappelijk Comité bezorgd aan de regering en aan het federaal Organisatiecomité voor de Herdenking van de Eerste Wereldoorlog?

Ten derde, welke conclusies zal de regering verbinden aan het advies van het Wetenschappelijk Comité verbinden, in het bijzonder op het vlak van verontschuldiging voor de soldaten die in verdachte omstandigheden tot de dood werden veroordeeld en terechtgesteld?

Mijnheer de eerste minister, zult u de resultaten van het onderzoek voorleggen aan het Parlement?

04.02 Eerste minister **Charles Michel**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Bogaert, ik dank u voor uw vraag, die mij in staat stelt de stand van zaken in het dossier op te maken, waarbij alle gefusilleerde militairen uit alle regio's van ons land zijn betrokken, namelijk uit Brussel, Sint-Jans-Molenbeek, Forêt/Vorst, Farciennes, Gent, Kanne, Lanaken, Neerharen, Lokeren, Daknam, Dendermonde en ook Klein-Spouwen, nu Bilzen genoemd.

Wat betreft de retroacta, verwijs ik naar de antwoorden die ik aan het Parlement heb gegeven, respectievelijk in november 2014 en juni 2015. Ter herinnering geef ik mee dat aan specialisten van de Koninklijke Militaire School onder leiding van professor Stanislas Horvath, houder van de leerstoel, een multidisciplinaire studie werd

dissuasif et ont donc renforcé la discipline dans l'armée. Il s'agit d'une façon peu humaine de rendre la justice.

Lors de la discussion de la note de politique 2014 du SPF Chancellerie du premier ministre, le premier ministre Di Rupo affirmait prendre cette lettre ouverte au sérieux et déclarait qu'il demanderait l'avis du comité scientifique chargé d'accompagner la commémoration de la Première Guerre mondiale. Cet avis est-il jamais parvenu au gouvernement? Pourquoi n'a-t-il pas été soumis dans ce cas au Parlement, ainsi qu'il avait pourtant été promis? Quelles conclusions le gouvernement associera-t-il à cet avis?

04.02 **Charles Michel**, premier ministre: Je vous renvoie aux réponses que j'ai fournies à ce sujet au Parlement en novembre 2014 et en juin 2015. Une étude multidisciplinaire a été commandée à des spécialistes de l'École Royale Militaire placés sous la direction de Stanislas Horvath. La date de remise du rapport de cette étude a été reportée à plusieurs reprises, notamment à la suite de problèmes d'accès aux sources.

gevraagd. Het verslag van de studie werd meermaals uitgesteld, onder meer wegens problemen met de toegang tot de bronnen. Professor Horvath heeft onlangs aan mijn beleidscel laten weten dat hij met de laatste herlezing van het verslag in het Nederlands bezig is. Zijn *draft* in het Frans wordt ook herlezen. Het verslag bevat ongeveer 70 bladzijden.

Ik heb al aangegeven dat wij moeten vermijden dat na het onderzoek verwijten komen dat wij niet alle mogelijke bronnen hebben geraadpleegd of niet alle mogelijke conclusies hebben getrokken en daardoor de conclusies hebben vertekend. Professor Horvath wil daarom per punt nog een analyse toevoegen van de meningen en de kritiek van sommige auteurs omtrent deze complexe kwestie.

Ik hoop dat het verslag zoals mij werd meegedeeld eind februari 2018 aan het Wetenschappelijk Comité dat is ingesteld bij het Organisatiecomité voor de Herdenking van de Eerste Wereldoorlog kan worden voorgelegd. Het comité zal de regering dan zijn advies kunnen geven. Op dit moment is het dus voorbarig om vooruit te lopen op eindbeslissingen, zoals u in uw vraag doet. Zoals ik al heb aangegeven, heb ik er natuurlijk niets tegen dat het eindverslag aan het Parlement wordt overgemaakt.

Le professeur Horvath a récemment fait savoir à ma cellule stratégique qu'il s'employait à relire une dernière fois la version néerlandaise du rapport. Le projet de version francophone est également en cours de relecture. Le rapport compte 70 pages.

Nous devons éviter que d'aucuns nous reprochent, à l'issue de l'étude, de ne pas avoir consulté toutes les sources possibles et partant, de rendre des conclusions faussées. Le professeur Horvath désire donc ajouter à chaque point une analyse des avis ainsi que la critique de certains auteurs concernant cette question complexe.

J'espère que le rapport pourra être soumis au comité scientifique à la fin du mois de février 2018. Il pourra alors transmettre son avis au gouvernement. Il est dès lors prématuré de formuler des conclusions à ce stade.

Je n'ai aucune objection à ce que le rapport final soit transmis au Parlement.

04.03 Hendrik Bogaert (CD&V): Mijnheer de eerste minister, ik dank u voor het antwoord.

Wij zullen wachten tot eind februari 2018, ik kom dan terug op deze belangrijke zaak.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

04.03 Hendrik Bogaert (CD&V): Je reviendrai donc sur ce dossier important à la fin février.

05 Question de M. Jean-Marc Delizée au premier ministre sur "la commémoration du centenaire de la Première Guerre mondiale (1914-1918)" (n° 22939)

05 Vraag van de heer Jean-Marc Delizée aan de eerste minister over "de honderdjarige herdenking van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918)" (nr. 22939)

05.01 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, on se souvient qu'en 2014, le centenaire de la Grande Guerre a occupé les esprits et l'actualité médiatique dans notre pays, dans toute l'Europe occidentale et bien au-delà encore. Il a occupé l'actualité pendant de nombreux mois, si ce n'est quasiment toute l'année du centenaire parce qu'un centenaire constitue toujours un repère symbolique qui permet de se souvenir et de commémorer.

Faut-il rappeler que la Grande Guerre de 14-18 a fortement touché la population dans les trois Régions du pays, en Flandre, en Wallonie et à Bruxelles? Il y a eu une occupation et des déportations, des massacres et des exactions, malheureusement. La population civile a

05.01 Jean-Marc Delizée (PS): In 2014 herdachten we het begin van de Eerste Wereldoorlog, honderd jaar geleden. Deze herdenking met een grote symboolwaarde kreeg veel media-aandacht. De bezetting, de deportaties en de slachtpartijen hebben diepe sporen nagelaten bij de bevolking in de drie Gewesten. In Belgische gemeenten werden bloedbaden aangericht. De menselijke tol was

souffert. Nous savons également que des villes et des communes ont été reconnues villes martyres des massacres de 1914. Les pertes en vies humaines ont été considérables. On parle de neuf millions de morts et de huit millions d'invalides. On parle de 6 000 morts par jour pendant toute cette période dramatique. Il était donc normal que le centenaire de cette guerre soit particulièrement suivi par la population de notre pays.

Je pense que ce souvenir est important pour connaître notre passé, construire l'avenir, défendre la paix et nos valeurs démocratiques. En 2014, des événements de portée internationale ont été organisés afin de commémorer ces faits marquants de l'histoire belge, européenne et mondiale. Les pouvoirs publics, tous niveaux confondus, ont apporté leur contribution aux multiples manifestations organisées dans tout le pays. Des initiatives locales et d'autres prises par les Communautés, les Régions et le fédéral, ont vu le jour.

Une résolution a été débattue et adoptée par la Chambre le 7 mars 2013. Elle ne l'a pas été à l'unanimité, car un débat a eu lieu sur la question du rôle du fédéral dans ces commémorations. Le parlement a néanmoins voté cette résolution. Cette dernière, adressée au gouvernement fédéral, lui demandait de jouer un rôle de coordination dans deux événements majeurs: l'un avait lieu en août à Cointe, en province de Liège; l'autre en octobre à Nieuwpoort, en Flandre occidentale.

Monsieur le premier ministre, cette année, nous allons donc commémorer le centenaire de l'armistice de 1918. Quel rôle jouera dès lors le gouvernement fédéral dans le cadre de ce travail de mémoire? Quel suivi donnera-t-il à cette résolution du parlement?

Deux événements ayant été organisés en Wallonie et en Flandre, un autre était prévu à Bruxelles. Est-il envisagé pour cette année – par exemple, à l'occasion du 11 novembre, qui constitue bien entendu une date-clé?

Si c'est le cas, quel est le budget fédéral prévu pour cette commémoration? Cet événement sera-t-il bien organisé à Bruxelles, comme cela avait été envisagé en 2014? Par ailleurs, d'autres initiatives seront-elles prises par le gouvernement fédéral pour commémorer le centenaire de la fin de la Grande Guerre, notamment à l'initiative du Musée royal de l'Armée et au travers de la mise en valeur des archives fédérales en ce domaine?

05.02 **Charles Michel**, premier ministre: Monsieur le député, nous partageons votre vision sur l'importance du devoir de mémoire. Il est essentiel que le gouvernement fédéral contribue de manière active aux commémorations de la fin de la Première Guerre mondiale. Dans ce cadre – comme ce fut le cas par le passé –, nous prenons en compte les propositions émises par le Comité d'organisation pour la commémoration de la Première Guerre mondiale.

S'agissant de 2018, ces propositions se concentrent autour de trois axes.

Le premier axe est la tenue par le War Heritage Institute d'une grande exposition intitulée "14-18 Heritage" sur la fin de la guerre et ses conséquences politiques, sociales, économiques, culturelles, sans

bijzonder zwaar: wereldwijd lieten er 9 miljoen mensen het leven en raakten er 8 miljoen invalide.

Het levendig houden van de herinnering is belangrijk en moet ons helpen vorm te geven aan de toekomst en de vrede en onze democratische waarden te verdedigen.

In 2014 werd die episode in de Belgische, de Europese en de wereldgeschiedenis internationaal herdacht. In het hele land hebben alle beleidsniveaus daaraan hun medewerking verleend.

Op 7 maart 2013 nam de Kamer een resolutie aan waarin de federale regering wordt verzocht twee belangrijke evenementen te coördineren, in Cointe en in Nieuwpoort.

Welke rol zal de federale regering spelen in de instandhouding van de herinnering? Hoe zal de regering uitvoering geven aan de resolutie van het Parlement? Vindt er dit jaar een grootse herdenking plaats, bijvoorbeeld voor 11 november? Hoeveel geld wordt er daarvoor uitgetrokken? Zal die herdenking, zoals in 2014 gepland was, in Brussel gehouden worden? Hoe wil men het belang van het federale archief over de Grote Oorlog in de verf zetten?

05.02 Eerste minister **Charles Michel**: De federale regering moet haar actieve medewerking verlenen aan de herdenking, in 2018, van het einde van de Eerste Wereldoorlog. Het War Heritage Institute organiseert een grote tentoonstelling over het einde van de oorlog en de naweeën ervan, een grootscheepse plechtigheid op 11 november en concerten van het Nationaal Orkest van België in vier grote steden, tussen 8 en 11 november.

oublier ses conséquences sur les relations internationales. Cette exposition aura lieu au Musée royal de l'Armée.

Deuxièmement, nous envisageons de mettre en place pour 2018 une cérémonie majeure pour le 11 novembre.

Troisièmement, des concerts de l'Orchestre national de Belgique intitulés "For a human world" auront lieu dans quatre grandes villes du pays. Le premier d'entre eux aura lieu à Liège le 8 novembre 2018. Ensuite, trois représentations seront données les 9, 10 et 11 novembre au Bozar à Bruxelles.

Comme vous l'avez évoqué, ces événements nécessitent un budget. Il est évalué à 840 000 euros; il sera répercuté sur 2017 et sur 2018 et financé notamment via les bénéfices de la Loterie Nationale. Quant aux coûts engendrés par une cérémonie de plus grande envergure pour le 11 novembre, ils seront pris en charge sur le budget ordinaire de la Chancellerie du premier ministre.

05.03 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le premier ministre, je vous remercie car vous partagez ma vision et celle de la majorité de ce parlement qui indiquait, en 2013, que le fédéral devait prendre sa part dans ces commémorations. Ce fut le cas en 2014 et vous nous indiquez que des événements sont prévus en 2018. Je m'en réjouis. Cela va dans le sens de ma question.

Je vous remercie aussi pour les réponses qui nous apportent déjà quelques précisions. Nous sommes début 2018 et jusqu'à présent, je n'en avais pas entendu parler. De tels événements prennent du temps à être mis en place. J'imagine qu'il y aura une communication sur ce programme. Ce serait une bonne chose. Nous ne manquerons pas de regarder le détail des concerts et de cette cérémonie majeure. À ce stade, il s'agit d'une intention très positive. Nous verrons comment cela se présentera. Je suppose que l'événement majeur des commémorations du 11 novembre se déroulera à Bruxelles.

Vous nous indiquez des éléments de budget. Je me réjouis du fait que nous pourrions commémorer non pas la fin de la guerre – en réalité, ce fut 2019 – mais en tout cas l'arrêt des combats, l'armistice qui fut un moment très important.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 22258 van de heer Gilkinet wordt uitgesteld.

Op de agenda blijven nog twee vragen over van mijzelf. Mijnheer Yüksel, mag ik u vragen om het voorzitterschap waar te nemen, zodat ik mijn vragen kan stellen?

*Voorzitter: Veli Yüksel.
Président: Veli Yüksel.*

06 Vraag van de heer Brecht Vermeulen aan de eerste minister over "ethisch hacken" (nr. 22351)
06 Question de M. Brecht Vermeulen au premier ministre sur "le piratage éthique" (n° 22351)

06.01 Brecht Vermeulen (N-VA): Mijnheer de eerste minister, mijn mondelinge vraag over ethisch hacken is een opvolgingsvraag van

Het voor die evenementen uitgetrokken budget wordt geraamd op 840 000 euro en zal onder meer gefinancierd worden door de Nationale Loterij. De Kanselarij van de eerste minister betaalt de kosten voor de plechtigheid van 11 november.

05.03 Jean-Marc Delizée (PS): Het verheugt me dat de federale regering haar duit in het zakje doet en mee haar schouders zet onder deze herdenkingsmomenten. We wachten af hoe die loffelijke voornemens vaste vorm zullen krijgen.

Le **président**: La question n° 22258 de M. Gilkinet est reportée.

06.01 Brecht Vermeulen (N-VA): Il ressort d'une réponse du

een vraag die ik gesteld heb aan de minister van Justitie.

Uit het antwoord van de minister van Justitie bleek dat ethisch hacken naar Belgisch recht niet strafbaar is als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. De hacker of interne hacker mag geen bedrieglijk oogmerk of oogmerk om te schaden hebben. De externe hacker moet van de verantwoordelijken van het informaticasysteem de toelating gekregen hebben om handelingen te stellen en moet zich aan de voorwaarden houden. Via de pers zijn die voorwaarden bekendgemaakt, omdat daarmee de positie veranderde die België inneemt ten opzichte van ethische hackers.

De minister van Justitie heeft in zijn antwoord ook meegedeeld dat het Centrum voor Cybersecurity België (CCB), dat onder uw bevoegdheid opereert, bezig was met de opstelling van een standaardverklaring voor bedrijven, zodat zij die op hun website kunnen zetten. Daarmee zouden de bedrijven ten aanzien van buitenstaanders kunnen verklaren dat zij, uiteraard binnen de geschetste klijlijnen, akkoord gaan met een hacking van hun systeem met het oog op hun eigen veiligheid en zonder kwaadwillige opzet. Die standaardverklaring zou openbaar worden gemaakt nadat ze voorgelegd werd aan de regeringspartijen.

Mijnheer de premier, hoeveel bedrijven zijn ondertussen al betrokken geweest bij de opstelling van die standaardverklaring en de eventuele handleiding in verband met de verantwoorde openbaarmaking van informaticakwetsbaarheden? Welke kostprijs is daaraan verbonden?

Sinds wanneer is die handleiding beschikbaar?

Zijn er cijfers beschikbaar over het aantal bedrijven dat ondertussen gebruikmaakt van die standaardverklaring?

Op welke manier werd de beschikbaarheid van die standaardverklaring bekendgemaakt ten aanzien van de bedrijven in het algemeen? Ik ga ervan uit dat de Cyber Security Coalition daar zeker bij betrokken is, maar ook ga ik ervan uit dat kleinere bedrijven moeilijker toegang krijgen tot die informatie. Daarom vraag ik u op welke manier die communicatie plaatsgevonden heeft.

Is het de bedoeling dat ook bepaalde overheidsbedrijven daarvan gebruik zullen maken?

Ten slotte, als de standaardverklaring nog niet openbaar zou zijn, welke problemen zorgden dan voor de vertraging? Wat is de huidige stand van zaken? Is er in een nieuwe termijn voorzien om die standaardverklaring ter beschikking te krijgen?

06.02 Eerste minister **Charles Michel**: Ik dank u voor uw vraag.

In 2017 heeft het CCB een eerste versie van een ontwerp-gids over het beleid inzake de gecoördineerde openbaarmaking van kwetsbaarheden opgesteld. Dit ontwerp werd aan de verschillende betrokkenen voor commentaar bezorgd. Hieronder bevonden zich ook de deskundigengroep Cybercrime van het College van procureurs-generaal, de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, universitaire onderzoekers, bedrijven die al een dergelijk beleid hebben, organisaties die bedrijven vertegenwoordigen en

ministre Geens, que, moyennant certaines conditions, les actes de piratage éthique ne sont pas punissables en Belgique. Notre pays adoptant désormais une autre attitude à l'égard des pirates éthiques, la presse a publié les conditions précitées.

Le ministre Geens a, en outre, ajouté que le Centre pour la Cybersécurité Belgique prépare une déclaration standard que les entreprises pourront afficher sur leurs sites internet. Elles y déclareraient que dans les limites convenues, elles acceptent un piratage de leur système, pratiqué pour le bien de leur sécurité et sans intention malveillante. Combien d'entreprises ont-elles été associées à la rédaction de cette déclaration standard et de l'éventuel manuel qui l'accompagne? Quel est le coût de cette opération?

Le manuel est-il disponible? Existe-t-il des statistiques relatives au nombre d'entreprises utilisant la déclaration standard? Comment les entreprises ont-elles été informées de son existence? Le but visé est-il par ailleurs que les entreprises publiques l'utilisent également?

06.02 **Charles Michel**, premier ministre: En 2017, le CCB a publié une première version d'un projet de guide concernant la politique en matière de publication coordonnée des vulnérabilités de sécurité. Il a été transmis pour évaluation à plusieurs intéressés. Le CCB a apporté des améliorations au projet sur la base de ces

vertegenwoordigers van ethische hackers.

Op basis van de ontvangen opmerkingen en de discussies heeft het CCB de ontwerp-gids verbeterd. Deze gids bestaat uit vier delen: een document met goede praktijken, een document met wettelijke aspecten, een samenvattende brochure en een model van responsible-disclosurebeleid.

Momenteel maken sommige bedrijven al gebruik van een beleid voor de gecoördineerde openbaarmaking van kwetsbaarheden, bijvoorbeeld Proximus, Telenet en de NMBS. Sommige bedrijven nemen ook deel aan beloningsprogramma's voor het vinden van kwetsbaarheden.

De ontwerp-gids zal binnenkort worden voorgelegd aan de interkabinettenwerkgroep. Ik kan het Parlement nog informeren nadat de regering haar goedkeuring heeft gegeven.

évaluations. Le guide comporte quatre parties: un document rassemblant de bonnes pratiques, un document évoquant les aspects légaux, une brochure récapitulative et un modèle de politique de divulgation responsable.

Plusieurs entreprises, telles que Proximus, Telenet et la SNCB, pratiquent déjà une politique de divulgation coordonnée des vulnérabilités de sécurité. Certaines participent également à un programme de gratification pour la découverte de vulnérabilités.

Le projet de guide sera bientôt soumis au groupe de travail inter-cabinets. Je pourrai le présenter au Parlement, dès que le gouvernement l'aura approuvé.

06.03 Brecht Vermeulen (N-VA): Mijnheer de eerste minister, ik dank u voor uw antwoord.

Het is goed dat wij heel voorzichtig, maar correct en kwalitatief te werk gaan en niet te snel vanuit een ontwerp vertrekken dat wij achteraf moeten bijshaven. Er zijn ook heel veel partijen bij betrokken. U verwees naar het College van procureurs-generaal en deskundigen van universiteiten. Dat is zeer goed. Het is ook goed dat het wordt uitgebreid, dat er vier onderdelen zijn.

Het is natuurlijk wel spijtig dat het nog niet operationeel is, maar ik ga ervan uit dat het echt niet lang meer zal duren.

De ethische hackers kunnen een sterke bijdrage leveren aan de cybersecurity van kleine en grote ondernemingen en bij uitbreiding particulieren. Zij kunnen hun werk goed doen zonder daardoor risico's te lopen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Vraag van de heer Brecht Vermeulen aan de eerste minister over "de actie tegen phishingmails" (nr. 22935)

07 Question de M. Brecht Vermeulen au premier ministre sur "les actions entreprises pour lutter contre les courriels de hameçonnage" (n° 22935)

07.01 Brecht Vermeulen (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijn vraag sluit aan bij de mondelinge uitbreiding van uw oorspronkelijk mondelinge vraag. Zij betreft acties die worden ondernomen tegen verdachte phishing-e-mails.

In oktober 2017 heeft het Centrum voor Cybersecurity België (CCB) een grote campagne gevoerd om de bevolking te leren om verdachte phishing-e-mailberichten te herkennen. De campagne duurde de hele maand oktober. Er kwamen pamfletten, spots in kranten en televisie,

06.03 Brecht Vermeulen (N-VA): Il est positif que l'on travaille avec circonspection et dans un souci de qualité. Les hackers éthiques peuvent contribuer sérieusement à la cybersécurité des petites et des grandes entreprises et, par extension, des particuliers.

07.01 Brecht Vermeulen (N-VA): En octobre 2017, le Centre pour la Cybersécurité Belgique (CCB) a attiré l'attention des citoyens et des entreprises sur les dangers des courriels de hameçonnage par le biais de brochures et d'annonces dans les quotidiens, à la télévision et sur les réseaux

advertenties bij het openbaar vervoer en een filmpje via sociale media. Dat zijn de gebruikelijke communicatiekanalen van het CCB. Ook voor bedrijven was er een luik om de personeelsleden, de klanten en de professionele contacten bewuster te maken. De eigen bedrijfspolicy en de onachtzaamheid van personeelsleden zorgen er soms immers voor dat phishing-e-mails schade kunnen berokkenen.

Daarenboven waren er ook nog twee interessante tools. Op de website www.safeonweb.be konden alle internetgebruikers zelf testen hoe goed zij valse van echte berichten konden onderscheiden. Alle internetgebruikers werden ook opgeroepen om voortaan verdachte phishing-e-mails door te sturen naar verdacht@safeonweb.be. Dat zou het CCB toelaten om de mails automatisch te onderzoeken en desnoods maatregelen te nemen. Wat dat laatste betreft, pleit ik er al lang voor, ook bij minister van Binnenlandse Zaken Jambon, dat hiervoor specifieke aandacht zou zijn bij de politiediensten. Wanneer de actie nationaal wordt gecoördineerd, is het natuurlijk altijd beter dat er ook een nationale campagne en sensibilisering bij horen.

Na een maand had het CCB al meer dan 85 000 verdachte berichten ontvangen, gescreend en verwerkt. Het CCB scande dus automatisch de links en bijlagen van de verdachte berichten met geavanceerde antivirustechnologie. Volgens mijn informatie zouden dagelijks minstens drie nieuwe phishingwebsites geblokkeerd worden.

Spijtig genoeg – ik maakte deze bedenking al voor ik mijn vraag indiende – wordt de boodschap te weinig herhaald. Dat gebeurt vaak, ook bij acties van de politie. Er is gedurende een week of een maand aandacht voor een bepaalde actie. Daarna is het alsof die acties niet meer nodig zouden zijn. De boodschap herhalen is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat er continuïteit in het gedrag blijft en dat er niet alleen piekreacties zijn op momenten als gevolg van, bijvoorbeeld, berichten op sociale media.

Op een recent bericht van 6 januari 2018 over valse berichten van warenhuisketens werd op de website van Safeonweb de boodschap om de verdachte berichten door te sturen naar verdacht@safeonweb.be niet meer herhaald. Dat was de herhaling die de zaak had kunnen versterken.

Ik heb de volgende vragen.

Ten eerste, hoe evalueert u de campagne?

Ten tweede, in welke mate blijven de internetgebruikers verdachte mails doorsturen naar verdacht@safeonweb.be? Komen er unieke gebruikers bij of gaat het vooral om dezelfde personen die steeds nieuwe verdachte mails melden? Ik heb in januari zelf voor de eerste keer een mail verstuurd. Vorige week en deze week heb ik dat opnieuw gedaan. Ik ben niet bij die 85 000 berichten, maar wel bij de berichten die pas later werden verstuurd.

Ten derde, slaagt het CCB erin om phishingwebsites te gaan blokkeren? Vroeger waren het er drie per dag. Hoeveel zijn het er nu? Zitten daar ook *mirror sites* bij? Soms worden er immers websites gemaakt om dan gespiegeld met een klein beetje verandering hetzelfde te doen.

sociaux. Par ailleurs, les internautes ont pu tester eux-mêmes sur le site www.safeonweb.be leur capacité à distinguer les faux messages des vrais et il leur a été demandé de transmettre désormais les courriels suspectés d'être liés à des activités de hameçonnage à l'adresse suspect@safeonweb.be. Cette opération devrait permettre au CCB d'examiner automatiquement ces messages et si nécessaire, de prendre des mesures. En ce qui concerne ce dernier point, j'insiste depuis longtemps déjà pour que les services de police accordent une attention particulière à ce problème.

Après un mois, le CCB avait déjà traité 85 000 messages suspects. Trois nouveaux sites de hameçonnage au moins seraient, dit-on, bloqués quotidiennement. Je regrette que l'intérêt porté à ce problème ait quelque peu décliné aujourd'hui. Il est en effet utile de continuer à répéter le message afin de créer de la continuité dans les comportements et afin d'empêcher que les messages sur les médias sociaux par exemple ne suscitent que des réactions de panique.

Quelle évaluation fait-on de la campagne? Dans quelle mesure les internautes continuent-ils de transférer des courriels suspects à suspect@safeonweb.be? Les nouveaux courriels suspects sont-ils toujours signalés par les mêmes personnes?

Le CCB parvient-il à bloquer les sites web de hameçonnage? Serait-il judicieux de prévoir une action similaire avec les zones de police locale et les écoles? Car plus tôt on commence à sensibiliser les gens et plus ces bonnes habitudes sont susceptibles d'être adoptées par l'ensemble de la population.

Existe-t-il une coordination internationale des différents types d'e-

Ten vierde, zou het ook zinvol zijn om een dergelijke actie op te zetten samen met lokale politiezones en met scholen? Hoe jonger men mensen begint te sensibiliseren, hoe beter dat immers in de toekomst in het gedrag zal worden opgenomen voor de ganse bevolking.

Ten vijfde, is er internationale coördinatie van de verschillende soorten phishingmails, hun dreiging, de impact en hun herkomst?

Tot slot, komt er na de actie van oktober nog een opvolgingsactie?

07.02 Eerste minister **Charles Michel**: Mijnheer Vermeulen, zowel het bereik als de resultaten van de sensibiliseringscampagne van het CCB zijn in mijn ogen bijzonder positief. Ik ben het met u eens als u stelt dat het belangrijk is om een boodschap te herhalen. Dat geldt ook in de politiek. Daarom zullen we in 2018 zeker opnieuw een campagne starten. Dat is mijn intentie.

Met de advertenties op Facebook en Instagram hebben we tijdens de campagnemaand 1 miljoen mensen van alle leeftijden in beide landstalen kunnen bereiken. 830 000 mensen zagen de advertenties in de bioscoop en meer dan 1 miljoen in de krant *Metro*. Meer dan 130 000 mensen bezochten de website safeonweb.be en 4 000 daarvan deden de grote *phishing sprees*.

Een maand na de lancering van de campagne om verdachte berichten naar verdacht@safeonweb.be door te sturen, kreeg het CCB meer dan 85 000 berichten te verwerken. Tot nu toe werden 140 000 berichten doorgestuurd.

De links en bijlagen van de berichten worden automatisch met geavanceerde antivirustechologie gescand. Op deze manier worden dagelijks minstens drie nieuwe phishingwebsites geblokkeerd.

De impact van de campagne werd geëvalueerd. Een evaluatie van de campagne vond in december 2017 plaats en werd op 20 december 2017 afgesloten. Het finale evaluatieverslag is gepland voor eind januari 2017.

Na de campagnemaand in oktober 2017 blijven mensen e-mails versturen. Dagelijks worden nog steeds een duizendtal berichten doorgestuurd. Omwille van de privacy is de herkomst van de berichten niet geregistreerd. De mensen moeten dergelijke berichten in alle vertrouwen naar ons kunnen doorsturen.

Het CCB probeert ook geen kansen onbenut te laten, om onze phishingtest en de e-mailadressen bekend te maken, bijvoorbeeld naar aanleiding van phishingmails in de periode van *Black Friday* en de feestdagen.

Het CCB maakt de campagne aan vele verschillende partners alsook aan de politie bekend. Op de website van de federale politie wordt ernaar verwezen. Ook de verschillende lokale politiezones maken continu gebruik van onze materialen en delen onze berichten.

Voor het onderwijs zijn al onze materialen voortdurend beschikbaar op de website safeonweb.be. Het is de intentie om deze goede samenwerking in de toekomst nog verder uit te bouwen, rekening houdend met uw suggesties.

mails de hameçonnage, de leur menace, de leur impact et de leur provenance? Peut-on s'attendre à une autre action de suivi?

07.02 **Charles Michel**, premier ministre: Je considère que la portée et les résultats de la campagne de sensibilisation du CCB sont extrêmement positifs. Il est important d'en rappeler le message, c'est pourquoi nous lancerons assurément une nouvelle campagne en 2018.

Durant le mois de campagne, les publicités sur Facebook et Instagram nous ont permis d'atteindre 1 million de personnes de tous âges, dans les deux langues nationales. Quelque 830 000 personnes ont pu voir les publicités au cinéma et plus d'un million dans le quotidien *Metro*. Plus de 130 000 personnes ont consulté le site safeonweb.be et 4 000 d'entre elles ont transmis massivement des e-mails de hameçonnage.

Un mois après l'appel qui a été lancé pour l'envoi de messages suspects, le CCB avait déjà reçu plus de 85 000 notifications. Nous en sommes déjà à 140 000 à l'heure actuelle. Les liens et les annexes aux messages sont scannés automatiquement au moyen de techniques antivirus très poussées. Au moins trois nouveaux sites de hameçonnage sont bloqués chaque jour.

Il a été procédé à une évaluation de la campagne en décembre 2017. Le rapport d'évaluation est attendu d'ici fin janvier.

Alors que la campagne menée tout au long du mois d'octobre est terminée, les courriels continuent d'affluer à raison d'un millier par jour. L'origine de ces messages n'est pas enregistrée, eu égard au

Wat de internationale coördinatie betreft, werkt het CCB nauw samen met het project European Phishing Initiative, gecoördineerd door de Europese Commissie, om het probleem van phishing op Europees niveau op te lossen.

respect de la vie privée. Il faut, en effet, que l'envoi de tels messages puisse se faire en toute confiance.

Le CCB s'efforce de ne négliger aucune possibilité de faire connaître le test du *phishing* et les adresses électroniques. Le CCB a fait connaître la campagne auprès de nombreux partenaires, parmi lesquels figurent également la police fédérale et la police locale.

Pour les enseignants, notre matériel est disponible en permanence sur le site safeonweb.be. Nous avons l'intention de développer encore davantage cette bonne collaboration à l'avenir.

En ce qui concerne la coordination internationale, le CCB collabore étroitement avec le projet European Phishing Initiative, coordonné par la Commission européenne.

07.03 Brecht Vermeulen (N-VA): Mijnheer de eerste minister, ik ben uiteraard blij dat de campagne positief was en dat wij onze cyberveiligheid op elk niveau kunnen versterken, zeker bij de burgers.

07.03 Brecht Vermeulen (N-VA): La campagne a clairement atteint sa cible. Nous devons sans cesse rappeler que les criminels continuent à envoyer des messages de hameçonnage et qu'ils tentent de causer des dommages avec des moyens techniques non négligeables.

Van 85 000 ontvangen verdachte berichten naar nu 1 000 per dag, is uiteraard geen slechte evolutie. Dit aantal ligt natuurlijk veel lager dan in een campagneperiode.

Dit betekent dat wij de acties warm zullen moeten houden om ervoor te zorgen dat die phishingberichten, die altijd worden verstuurd door criminele groepen, groot of klein, lokaal of internationaal, achterwege blijven. Deze groepen zijn zeer inventief met zeer sterke technische middelen om schade te berokkenen. We moeten aandachtig blijven en zorgen dat de veiligheid wordt gegarandeerd.

Ik dank u alleszins voor uw antwoord.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Bij dezen ronden wij de commissiewerkzaamheden af.

Ik dank u allen voor uw aanwezigheid.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.03 uur.
La réunion publique de commission est levée à 11.03 heures.*